

نقش واقعی بانك

سرمایه بانكها - نقش بانكها در جلب سرمایه و پرداخت وام

خلاصه دفتر دستك ودكه و دیگر هیچ !
و بنابر این تنها سرمایه در گردش بانكها که با آن کار می کنند همان پولهایی است که بمنوایین مختلفه در صندوق بانك گرد آمده است و بسیار دیگر اساس کار بانك و رمز موفقیت آن در این است که چگونه و با چه تبلیغات وسیع و دامنه دار پولهای مردم را بدون سود (حسابهای جاری و اغلب پس اندازها) و یا با سودی اندك (پرده های ثابت و احياناً پس اندازها) بگیرند و با سودی بیشتر در اختیار دیگران قرار دهند .
بنابر این تنها هنری که بانك دارد و بزرگترین نقشی را که بازی می کند این است که با كمك آژانسهای تبلیغاتی و وسائل ارتباط جمعی طرحی بریزد و ابتکاری بخرج دهد ! که بتواند سرمایه های خرد و کلان را از مردم بگیرد و سپس به عنوان وام دهنده درصد جلب مشتری بر آید .

مجموعه پولی که در دست بانك هاست و با آن کار می کنند عبارت است از:
۱ - سرمایه اولیه بانك با اضافه سودهای حاصله ای که بین شرکاء تقسیم نشده و بحساب سرمایه رفته است .

۲ - پولهایی که به عنوان «سپرده های ثابت» و «حساب پس انداز» و «حساب جاری» از مردم در بانكها خوابیده است و اگر خوب دقت کنیم و کمی واقع بین باشیم خواهیم دریافت که سرمایه اولیه بانك و منافع آن غالباً از جریان خارج شده و بصورت ساختمانهای مدرن و عالی که محل بانكهاست درآمد است ، هر بانك صدها شعبه و باجه دارد و هر شعبه ساختمانی عظیم و سربلک کشیده و هر باجه نیز با دادن سرقتیهای گزاف بدست آمده بنابر این سرمایه اصلی بانك عبارت است از همان ساختمانها، سرقتیها، میز و صندوقها ، ماشین آلات حساب و

از این رو ناچار است هر روز رنگی بریزد، و تبلیغی نوبیاغازد؛ گاه بنام جایزه قطار شتر راه بیندازد و یا فرسنگها اسکناس بچیند و کاخ و آپارتمان حواله دهد و ویایی خانه‌ها را به امید وام طولیل لمده بیست ساله و ۱۵ ساله به انتظار بنشانند و سپس با چاپ عکس و تصویلات و نشر رپورتاژهای رادیویی و تلویزیونی آب از لب و لوجه هر پیرزن دهاتی و هر کارگری نوا و کارمند بازنشسته، و بازاریاری بیکار و تاجر و رشکسته سرازیر سازد تا آنها نیز کاسه و کوزه خود را بفرشند و یا قلک کودکان را بشکنند و یا پول گورو کفن خویش را بردارند و یا از نان شب خویش واگیرند، و بصندوق بانک سپارند بیه امید ماشین پراز اسکناس یا وام طولیل المدة بنشینند و دست بدعا بردارند!

بانک نیز از مجموع پولهای حاصله که سر به-میلیاردها میزند حاتم بخشی کند! وام خانه بدهد! وام تحصیلی بپردازد! به کارگر، کشاورز، کارمند دولت همه و همه با شرایطی طاقت فرسا وام بپردازد، خانه‌ها را گرو بگیرد، مغازه‌ها و سرقلیه‌ها و جواز کسب‌ها و وو را بگروگان بگیرد. در صورتیکه مشتریهای خوش حسابی بودند و قسطها را بموقع پرداختند چه بهتر! و اگر احياناً نتوانستند خانه و کاشانه بیغمای رود، چوب حراج به باقیمانده سرمایه وام گیرنده می‌خورد و بانک طلب خود را با فرع و فرع اندر فرغش می‌گیرد، و چه غم دارد که تاجری از هستی ساقط شود؛ و یا خانه بیچاره‌ای حراج گردد! از هر طرف که شود گذشته او سود می‌برد!

مردم هی لاغر می‌شوند و او فر به ۱۱
بنابر این خوب متوجه شدید که تنها نقش واقعی بانک نقش واسطه و دلال است واسطه ایست بین سرمایه دار و تولید کننده از این پول می‌گیرد و به آن می‌پردازد.

این است نقش طبیعی و واقعی بانک و بانک‌داری! ولی نقش و صورت قانونی آن جور دیگری است. صورت قانونی بانک با سرمایه داران صورت امانت‌داری است که صندوق امن دارد برای سپرده‌ها و ودیعه‌ها! و احياناً ولا بد قریبه‌الی‌الله سود مطمئنی هم می‌پردازد!! امینی است که هیچگاه با سرمایه‌بچشم بدنگاه نمی‌کند! و گاهی سود هم میدهد و برای کمک به مردم و حمایت از صاحبان صنایع وام می‌دهد و بتولید کننده کمک می‌کند!

بنابر این بانک در چهار چوبه قانون تنها بعنوان واسطه بین «سرمایه» و «کار» معرفی نشده بلکه در هر دو معامله اواصل است و همه کاره و هیچگونه ارتباطی سرمایه دار اصلی (صاحبان-سپرده‌ها) با تولید کنندگان (عاملان کار و وام گیرندگان) ندارند.

بانک در معامله با صاحبان سرمایه اصیل است، او امانت دار است می‌گیرد و امضاء می‌کند و از این جهت درباره‌ای از موارد ابداً سودی نمی‌پردازد و در برخی موارد با بهره نرخی که اراده کرد و یا قوانین بین-المللی بانکها اجازه داد؛ سود مختصری می‌پردازد، چون او در معامله اصیل است و صاحب اختیار، و صاحب سرمایه هیچکاره!

و در مورد معامله با تولید کنندگان و صاحبان

شد و مسلم است که منظور ما از وساطت ، وساطت در ربا خواری نیست همانطور که دلالت برات و سفته در بازارها عمل می کنند ، بلکه منظور وساطت در رساندن سرمایه است به تولید کننده بشکلی که ربا- خواری در آن نباشد و بانک هم بخاطر این کسار مستحق اجر و مزدی باشد تا کارش مشروع و اجرتش حلال شمرده شود . و اینک قبل از آنکه بحث اصلی را آغاز کنیم باید حسابهای ثابت و پس انداز و جاری را خوب تعریف کنیم تا خوانندگان گرامسی در این باره دچار اشتباهی نشوند .

انواع حسابهای بانکی :

۱- سپرده ثابت ، سپرده ثابت در اصطلاح بانکی عبارت است از پولی که صاحب آن ، آنسرا برای مدتی محدود : کوتاه یا بلند در بانک میخواباند برای اینکه از سود آن استفاده کند .

صاحبان این گونه حساب طبق تمهیدی که با بانک می کنند نمی توانند اصل پول خود را تا رأس مدت قرارداد دریافت دارند و تنها از بهره آن استفاده می کنند ، انکاء بانکها در پرداخت وام بیشتر باین نوع سرمایه هاست .

۲ - سپرده های غیر ثابت :

این سپرده ها بر دو نوعند : الف- سپرده های حساب پس انداز در این گونه حسابها ، سرمایه دار پولی در بانک میخواباند و حسابی باز نموده و دفتر چهای می گیرد . صاحب حساب همیشه حق دریافت و پرداخت به این حساب را دارد ، بانک دریافتی و پرداختی آنها را در دفتر چه ثبت نموده و گاهی سود اندکی نیز به آن می پردازد .

صنایع نیز اواصل است ؛ وام می دهد ، سرمایه دار اوست ؛ گرچه با پای مردم راه می رود!

بنابر این حق دارد نرخ راهی بالا ببرد ؛ و یا اگر برای گول زدن مردم و یا اطاعت از قوانین با اصطلاح بین المللی نرخ را مثلاً ۷٪ . گذارند ، چند درصد نیز بنام کارمزد و مخارج دیگر بر آن بیفزایند تا از مرز ۱۲٪ . نیز بگذرد بنابر این در اینجا هم اواصل است و همه کاره ؛ بنابر این در نظام بانکهای ربوی نه سرمایه دار عنوانی دارد و نه صاحبان صنایع ، اولی پولی دارد که به بانک قرض داده و یادربانک امانت گذارده است و هیچگونه ارتباطی با صاحبان صنایع و تولید کنندگان ندارد ، دومی نیز محتاجی است که از بانک وام گرفته و بهره می پردازد در اینصورت بانک جزر یا دادن و ربا گرفتن ، قرض گرفتن و قرض دادن کاری ندارد .

در یک چنین وضع و نظامی ، بانک اسلامی بزرگترین نقشی که بر عهده دارد این است که رنگ طبیعی خود را حفظ کند و بجامعه بفهماند که تنها نقش بانک نقش واسطه است ، آری بفهماند که تنها هنر بانک این است که بین سرمایه دار و صاحبان صنایع وساطت می کند پول از آنها برای اینها می گیرد .

این است نقش بانک در مورد سپرده های ثابت و حسابهای پس انداز و امانت در مورد حسابهای جاری ، بانک اسلامی نفس دیگر و طرح دیگری دارد که انشاء الله پس از این بیان خواهیم کرد .

اما اینکه این نقش واسطه گی چگونه و به چه کیفیت باشد چیزی است که در این سلسله مقالات شرح داده خواهد

۳ : حسابهای جاری :

سرمایه دار پولی در بانک می گذارد و حسابی بنام جاری یا در گردش باز می کند و دسته چکی می گیرد ، صاحب حساب می تواند در مقابل پولی که در بانک دارد بحواله کرد هر کس بخواهد چک بکشد .

بانک به این گونه حساب هیچگاه سودی نمی پردازد - فایده ای که این حساب برای بانک دارد این است که بانک از این گونه پولها که بحساب ریخته می شود ولو برای مدت خیلی کوتاه استفاده می کند ، علاوه بر آنکه همیشه این گونه حسابها مبلغی ته مانده دارد که در مجموع حسابها برای بانک ارقام قابل ملاحظه ای می شود و احیاناً کسانی پولهایی در حساب جاری خود می گذارند و مدتها چک نمی کشند ، یا چک بللی از قبیل نقص امضاء و یا خوانا نبودن تاریخ و غیره برداخت نمی شود و بانک از پول آن

استفاده می کند .

فایده این حساب برای مشتریان این است که گاهی چک وعده دار را بجای پول به طلبکار خود میدهند ، این کار گرچه خلاف قانون بانکی است ولی عملاً چک وعده دار در بازارها معمول و مورد استفاده است بستن کار نیز غالباً چک وعده دار را بجای سفته و گاه بهتر از سفته از بدهکاران می پذیرد این بود معرفی کوتاهی از انواع حسابهایی که فعلاً در بانکها معمول است و اکنون باید به بینیم بانک اسلامی در این مورد چه خواهد کرد ، آیا تمام این حسابها راجحاً خود خواهد گذارد ابرای افراد حساب پس انداز باز خواهد کرد ؟

سپرده ثابت خواهد پذیرفت ؟ حساب جاری و و در گردش خواهد داشت ؟
- در بحثهای آینده به این سؤالات پاسخ داده خواهد شد .

برد در بهشت

از سخنان امیر مؤمنان (ع)

مکتوب علی باب الجنة : القرض بشمانية عشر والصدقة بعشرة
وذلك ان القرض لا يكون الا في يد المحتاج والصدقة ربما وقعت
في يد غير المحتاج .

این جمله برد در بهشت نوشته شده است که «ثواب» قرض دادن هیچجده برابر است ، و ثواب بخشش ده برابر ، زیرا صدقه ممکن است به دست نیازمند واقعی نرسد ، ولی قرض معمولاً بدست نیازمندان می رسد .

از سخنان امام صادق (ع)